SPLETNA KONFERENCA
POJAVI INTERNACIONALIZACIJE V SLOVANSKIH JEZIKIH

Od leta 1994 deluje pri Mednarodnem komiteju slavistov tudi Komisija za besedotvorje, ki ji je do leta 2006 predsedoval prof. dr. Igor Uluhanov. Komisija velja za eno najaktivnejših v okviru MKS, saj združuje štirideset članov iz sedemnajstih držav, vključno s Slovenijo.

Na zasedanju Komisije v Bolgariji leta 2007, ki je potekala na temo *Besedotvorje in leksikologija*, je vodenje komisije prevzel prof. dr. Aleksander Lukašanec, tajništvo pa Elena Korjakovceva, ki je v letu 2008, ko je na Ohridu potekal Mednarodni slavistični kongres, tudi poskrbela za ureditev spletne strani komisije (http://www.komisja_slowotworcza_mks.ap.siedlce.pl/).

Na njej je razvidna zgodovina delovanja Komisije za besedotvorje s predstavitvijo desetih tem, ki so bile obdelane na desetih simpozijih po različnih sodelujočih državah. Kot že omenjeno, je zadnje zasedanje potekalo v Sofiji pod vodstvom prof. dr. J. Baltove in V. Radeve, v letu 2009 pa je enajsto zasedanje komisije potekalo od 24. do 26. marca v Moskvi v okviru mednarodnega znanstvenega simpozija z naslovom *Slovanski jeziki in književnosti v sodobnem svetu*.

Na povabilo E. Korjakovceve z Inštituta za poljsko filologijo (Podlaška univerza, Siedlce) sredi poletja 2008 se je več članov komisije odzvalo s svojimi prispevki na predlagano temo *Pojavi internacionalizacije v slovanskih jezikih*. V dogovoru z organizatorico je bil na omenjeno temo 27. februarja 2009 od 12.00 do 15.00 po zahodnoevropskem času organizirana tudi spletna mednarodna konferenca, v kateri so s svojimi prispevki in/ali v diskusiji sodelovali pomembni lingvisti iz devetih slovanskih držav: Bolgarije, Belorusije, Češke, Litve, Poljske, Rusije, Srbije, Slovenije in Ukrajine.

Prva je svoj prispevek predstavila K. Waszakowa (Varšava, Poljska), ki je avtorica znane monografije *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny* (2005). Na podlagi analize večjega korpusa besedotvornih neologizmov, zbranih med leti 1995–2008, je predstavila najaktivnejše tipe obrazil in hibridnih tvorjenk. Izpostavila je močan priliv angloameriških prvin, ki se pojavljajo v različnih ravninah jezika, posebej opazno pa v leksiki, in je zanje značilno le delno prilagajanje poljščini. Obširna diskusija z več vprašanji udeležencev se je razvila prav ob terminu internacionalizacija, saj bi glede na trenutno stanje dejansko lahko govorili predvsem o angloamerikanizaciji evropskih jezikov. V nadaljevanju so na kratko predstavile teze svojih prispevkov še G. P. Neščimenko (Moskva, Rusija). Vprašanju prikritih kalkov in njihovemu opazovanju s protistavnega in kognitivnega vidika se je posvetila J. Karpilovska (Kijev, Ukrajina). Kot specialistka za področje terminologije je na kratko predstavila pojave internacionalizacije v sodobni medicinski terminologiji I. Bozděchová (Praga, Češka). E. Korjakovceva (Siedlce, Poljska) se je ukvarjala z vprašanjem internacionalnega in nacionalnega v besedotvornem sistemu slovanskih jezikov s treh vidikov, ki so vključevali razvojni pogled na vseslovanski fond internacionalizmov, pojavljajoče se medjezikovne razlike in njihovo tipologijo.

V diskusiji so sodelovali še N. Avina (Vilna, Litva), C. Avramova (Sofija, Bolgarija), B. Ćorić (Beograd, Srbija), J. Lukašanec (Minsk, Belorusija), L. A. Petrova (Simferopol, Ukrajina), L. V. Raciburska (Novogorod, Rusija) in I. Stramljič Breznik (Maribor, Slovenija).

Referati sodelujočih bodo objavljeni in izdani v zborniku, ki je trenutno v recenzijskem postopku in bo izšel pri Založbi Podlaške univerze (Wydawnictwo Akademii Podlaskiej) sredi poletja 2009.

V nadaljevanju so na kratko predstavljene zanimive teme vseh štirinajstih referentov, razvrščenih po abecednem zaporedju.

N. Alvina (Vilna, Litva) se je ukvarjala z vprašanjem internacionalizacije v ruskem jeziku z vidika etnolingvističnih stikov. Preučevala je pojave prevzemanja besed v ruskem jeziku kot prvem jeziku v Litvi v zadnjem desetletju.

C. Avramova (Sofija, Bolgarija, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) je predstavila pojave internacionalizacije v sodobnem besedotvorju bolgarskega jezika na prelomu dveh tisočletij. Osrednja pozornost je namenjena tvorjenju z internacionalnimi formanti. Posebna pozornost je posvečena prefiksaciji in sufiksaciji, ki sta zelo tipični v publicistiki. Posebej se osredinja na tvorjenke z afiksodi tipa (*teleman, evrofil, videoman*).

R. Belenčikova (Magdeburg, Nemčija, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) si je zastavila zanimivo vprašanje o leksikografski kodifikaciji anglicizmov na gradivu ruščine. Spraševala se je namreč o vlogi sodobnih slovarjev ruskega jezika pri prikazu anglicizmov z vidika prikaza pravorečnih in pravopisnih variant, slovničnih lastnosti, besedotvornih asimilacij ter mestu anglicizmov v slovarju neologizmov z vidika jezikovne norme. Pri tem je po avtoričinem prepričanju leksikografija dolžna odgovarjati na vprašanja kodifikacije in prispevati k večji jezikovni kompetenci neangleških govorcev.

I. Bozděchová (Praga, Češka, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) kot specialistka za področje terminologije je raziskovala pojave internacionalizacije v sodobni medicinski terminologiji. Na podlagi pisanih znanstvenih besedil ugotavlja velik vpliv angleščine, zlasti v prevodnih besedilih. Posvečala se je anglicizmom, ki so s stališča češkega jezikovnega sistema anomalni. Primerjala je tudi nekatere tradicionalne, izvorno latinske, termine z modernimi anglo-ameriškimi medicinskimi termini.

O prikriti in očitni internacionalizaciji v ukrajinskem jeziku je razpravljala **J. A. Karpilovska** (Kijev, Ukrajina, članica Komisije za besedotvorje pri MSK). Ugotovila je, da se internacionalizmi razlikujejo po tem, ali so nastali v sistemu drugega jezika z novim pomenom ali pa s pomenom, ki je soroden semantičnemu sistemu ukrajinščine. Posebno pozornost je namenila vprašnaju besedotvorne aktivnosti prevzetih besed in njihovemu vplivu na razvoj moderne ukrajinske leksike.

N. F. Klimenko (Kijev, Ukrajina, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) je opazovala prevzemanje internacionalizmov v sodobni ukrajinščini in grščini z vidika vsesplošne gobalizacije. Tako zastavljena analiza omogoča osvetlitev razlik pri asimilaciji prevzetih besed v primerjanih jezikih. Posebej opazna je velika zamenjava internacionalizmov v sodobni grščini s kalki, hibridnimi tvorjenkami in perifrazami.

E. I. Korjakovceva (Siedlce, Poljska, tajnica Komisije za besedotvorje pri MKS in organizatorica spletne konference) je sopostavila internacionalno in nacionalno v slovanskih besedotvornih sistemih. Obstoj genetično različnih plasti internacionalizmov v slovanskih jezikih utemeljuje njihovo raziskovanje z diahronega, zgodovinsko-semantičnega in semantično-besedotvornega vidika. Avtorica z diahronega vidika v prispevku osvetljuje pojav splošnoslovanskega fonda internacionalizmov (od 18. st. do začetka 21. st.), medjezikovne razlike na področju internacionalizmov in njihove tipe v slovanskih jezikih.

E. G. Lukašanec (Minsk, Belorusija, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) je predstavila izposojenke v sociolektih. Ugotovila je, da se veliko izposojenk pojavlja v argoju kriminalnih združb, mladinskem slengu in računalniškem žargonu. Večina sposojenk je po njeni oceni v argoju sprejeta do 20. stoletja, predvsem prek neposredne govorne komunikacije med pripadniki različnih jezikov. Medtem ko se sposojanje v slengu in računalniškem žargonu intenzivira v drugi polovici 20. stoletja, in to prek pisne spletne komunikacije, v kateri prevladuje angleščina kot globalni jezik.

A. A. Lukašanec (Minsk, Belorusija, predsednik Komisije za besedotvorje pri MKS) je predstavil procese internacionalizacije v sodobnem beloruskem jeziku na prelomu dvajsetega v enaindvajseto stoletje. Pri tem ima beloruščina kot mlad knjižni jezik posebno specifiko, saj se je nacionalni besedotvorni sistem izoblikoval na dveh silnicah, to sta internacionalizacija in jezikovni purizem.

G. P. Neščimenko (Moskva, Rusija, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) je razpravljala o prevzetih prvinah v sodobnem ruskem govorjenem jeziku.

L. V. Raciburska (Novogorod, Rusija) se je ukvarjala z vprašanjem družbenih sprememb v Rusiji in njihovega odražanja v besedotvornih strukturah na gradivu množičnih medijev. Predstavila je aktivne tipe, modele in besedotvorne morfeme.

I. Stramljič Breznik (Maribor, Slovenija, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) v prispevku obravnava hibridizacijo v novejši slovenski leksiki. Pogosti tip tvorjenk nastaja s kombiniranjem prevzetih in domačih podstav po tujem ali domačem tvorbenem vzorcu oz. s sklapljanjem poljubno krnjenih delov večinoma prevzetih besed. Prevzemanje tujejezičnih prvin v slovenščino tako ne ustvarja toliko novih tvorbenih vzorcev, ampak pogosteje že ustaljenim širi novo morfemsko kombinatoriko.

K. Waszakowa (Varšava, Poljska, članica Komisije za besedotvorje pri MSK) je razmišljala o internacionalizaciji kot posledici intenzivnih političnih, ekonomskih in informacijskih integracij ter intenzivnih znanstvenih in kulturnih stikov. V prispevku je izpostavila več pojavov, ki se kažejo kot analitizem v poljskem besedotvornem sistemu, tipične internacionalne zloženske prvine lahko tvorijo poljske stilno nezaznamovane ali pa okazionalne zloženke. Opozorila pa je na poseben pojav detabuizacije nekaterih prvin, ki se pogosteje pojavljajo v množičnih medijih.

A. V. Petrov, L. A. Petrova (Simferopol, Ukrajina) v raziskavi opozarjata na raznoliko manifestacijo jezikovne internacionalizacije v ruščini, ki se odraža v različni tvorbeni aktivnosti, morfemskih spremembah in sami strukturi internacionalizmov.

Komisija za besedotvorje pri MSK je tako med prvimi po zaslugi odlične organizatorice prof. dr. Elene Korjakovceve zaorala ledino na področju spletne komunikacije, ki jo omogoča SKYPE kot brezplačno spletno telefonsko omrežje. Ker je šlo za prvi uspešni tovrstni podvig, smo vsi aktivni udeleženci prve slovanske besedotvorne spletne konference prejeli še lepo izdelan certifikat in promocijsko gradivo Podlaške univerze.

Irena Stramljič Breznik
Filozofska fakulteta v Mariboru